

MALÉ ANTILY 2009

Malé Antily se táhnou jako perly náhrdelníku od Portorika k břehům Jižní Ameriky. Proč jsem si pro svou další cestu vybral tento kout světa? Zřejmě v tom hrál nezanedbatelnou roli fakt, že už jako dítě jsem si vysnil bájnou cestu z ostrova na ostrov. Chtěl jsem procestovat celý pás Malých Antil.

Bláhově jsem se domníval, že takovou cestu lze uskutečnit během měsíce. To by však nebylo poznávání ostrovů, to by bylo trávení času na letištích, v přístavech, v letadle a na lodi. A to jsem nechtěl. Tak jsem se rozhodl uskutečnit cesty dvě: první cesta vedla na Závětrné ostrovy a druhou uskutečním někdy v budoucnu a náplní budou Návětrné ostrovy Malých Antil.

Před dvěma lety jsem si koupil dva průvodce po Karibiku a mohl jsem začít sprádat plány a hlavně sestavovat itinerář. Na cestu jsem přizval Tonda, se kterým jsem loni trávil dny v Rusku. Z jeho nápadu vzešlo, abychom přibrali další lidi. Nebyl jsem proti, tak jsme se dali do vyhledávání správných členů expedice. Nepředpokládal jsem nějaký hlubší zájem o tyto nepatrné ostrovy, které na mapě světa či glóbu vůbec nenaleznete. O to víc jsem byl

mile překvapený, když se začali lidé hlásit a vážně uvažovat o tom, že podniknou s námi tuto exotickou expedici.

Když se však počet zájemců dostal k číslu patnáct, zděsil jsem. Vždyť tolik lidí ubytovat na jednom ostrově pohromadě je zhola nemožné! Naštěstí zafungovala přirozená selekce, ne každý byl ochoten nakonec obětovat nemalé finanční prostředky či drahocenné dny své dovolené.

Nakonec nás jelo sedm: dvě ženy a pět chlapů. Po pár informačních schůzkách jsme zjistili, že si náramně padneme do noty

a že snad společný měsíc spolu přežijeme ve zdraví a radosti, což se nakonec potvrdilo.

Jak jsem se již zmínil, mírně jsem naši skupině vnutil itinerář se slovy: „Takto je to naprosto ideální a líp už to zorganizovat nejde.“ A tak nás čekal měsíc v Karibiku, kdy jsme putovali z ostrova na ostrov.

Jelikož jsme ještě netušili, zda Spojené státy americké zruší pro Čechy vízovou povinnost a také z důvodu sbírání mil do věrnostního programu, rozhodli jsme se do Karibiku přepravit airbusy Air France.

Mezipřistání nás čekalo pouze v Paříži. Paříž nás přivítala nevlídným počasím, přšelo. Ještě jsme měli za úkol dostat se z terminálu 2D na terminál 2C, což jsme úspěšně zvládli. Jenže před nástupem do terminálu se vyskytla dlouhá fronta, převážně sestávající z občanů afrického původu. I tou jsme nakonec prokličkovali a zdárně se odbavili na druhou část našeho letu.

Mezikontinentální let z Paříže na letiště Princezny Juliany, které se nachází na ostrově Svatého Martina, trval 9 hodin a během letu jsme mohli z okénka sledovat nekonečně modré vody Atlantského oceánu. Jen jednou se po cestě vyskytl shluk bílých mraků a podle letadlové navigace jsme věděli, že právě přelétáváme ve výšce 11 kilometrů Azory.

Svatý Martin

Svatý Martin je rozporuplný ostrov. Je rozdělený mezi dva státní útvary. Větší severní část náleží Francii a tím pádem i Evropské unii, jižní část je menší a patří do státního celku Nizozemské Antily. Tímto ovšem nekončí. Francouzská část byla do roku 2007 součástí francouzského zámořského departmentu Guadeloupe. Dva roky poté ještě stále hledá právní ukotvení, což je zajímavé třeba na hraničních či poštovních razítkách, kde stále figuruje Guadeloupe.

Nizozemské Antily již od roku 1994 zanikají a rozpadají se. Posledním termínem zániku byl stanoven 15. prosinec loňského roku. Jenže se nezadařilo a Nizozemské Antily přežívají dále. I když už je poznat, že se chýlí konec. Zvláště na Svatém Martinovi je krásně vidět, že společná měna nizozemskoantilský zlatý (florin) končí. Ač oficiálně je stále platná na všech pěti ostrovech, Svátý Martin a jeho obyvatelé dávají přednost americkému dolaru, který se po rozpadu zřejmě stane oficiálním platidlem. Ve všech obchodech se americký dolar přijímá. Pokud uděláte tu nerozváženost jako já, že si dolary vyměníte na místní měnu, nic se neděje, neboť jsem se nikde nesetkal s tím, že by floriny nepřijímali, ale nazpátek vám vrátí pouze v amerických dolarech.

My jsme přistáli na nizozemsko-antilské straně ostrova, kde se nachází mezinárodní letiště. První, s čím jsme se setkali, bylo nezvyklé klima. Hodinu jsme si vystáli na pasové odbavení a mohli nasávat teplý vlhký vzduch, který obsahoval i molekuly našich pachů potu z devítihodinového letu. Po vstupních procedurách, které sice dlouho trvaly, ale nebyly nepříjemné, už stačilo vyzvednout pouze zamluvená auta a vyrazit do hlavního města Philipsburgu na ubytování.

Ubytování zamluvil Martin již z Prahy. Jaké bylo naše překvapení, když paní domácí naši objednávku neměla. Naštěstí jsme přiletěli po turistické sezóně, těsně před začátkem hurikánů, a tak se pro nás dva volné pokoje našly. Martin byl ale dopálený, neboť už přes internet zaplatil zálohu, kterou mu majitelka odmítala priznat.

Přes poměrně složitou transakci se Martin dostal k výpisům ze svého účtu, abychom zjistili, že si popletl platby. Inu, budeme muset trochu změnit své návyky, spíš bych měl psát zlozvyky, a nepodezírat hned každého, že chce napálit cestovatele z Evropy. Přece jenom, jak jsme zjistili, vládnu tu jiná společenská pravidla než v Evropě.

Úlohu řidičů na sebe vzali Zdenča a David. Zdenča je určitě reinkarnací Elišky Junkové, protože její jízda po hornatém ostrově byla bezchybná. A hlavně se vyžívala v jízdě do vrchu. Na nizozemsko-antilské straně nejsou dané žádné rychlostní limity. Řidič se řídí značkami, které tu ukazují 50, tu 30 anebo přizpůsobuje jízdu stavu vozovky, což je asi ten nejdůležitější faktor. Asfaltové silnice jsou po celém ostrově, ale na francouzské straně jsou kvalitnější. Tam ovšem mají rychlostní limity a i dopravní značky mají obvyklou podobu a logické umístění.

S tím ovšem koresponduje úplně všechno. Ve francouzské části se cítíte jako v zahradě, městečka a vesnice jsou upravené, vše je dobře značeno. Města oplývají

malebnými obchůdky i restauracemi a hotelové komplexy neruší ráz krajiny. Jakmile ale přejedete hranici, rázem je vše jiné. Obklopí vás špína a nepořádek. Spíš se jedná o neuspořádanost. Nepoznáte, kdy přejedete z jedné osady do druhé; všude se staví, přistavuje, opravuje. Hotelové komplexy mají mnoho pater, všude neonové reklamy na různé nadnárodní rychloobčerstvovny či nevkusná kasina.

Zato hranice je malebná. Na hlavní silnici je vybudovaný památník – hraniční kámen, který je obklopený čtyřmi vlajkovými stožáry. Na třech z nich vlají vlajky patřící Nizozemcům: nizozemsko-antilská, nizozemská a svatomartinská. Na posledním vlaje vlajka francouzská. Marně jsem hledal vlajku evropskou či svatomartinskou (francouzskou), zřejmě tu není kvůli nevyjasněnému statutu. Samozřejmě že tu žádná pasová či celní kontrola neprobíhá. Hranicí se volně projíždí. Na méně rušnějších tazích hranici poznáte pouze změnou stavu asfaltu.

Zatím však zůstaneme na nizozemsko-antilské části. Jak jsem již napsal, nachází se zde mezinárodní letiště, které má jednu zvláštnost. Ranvej začíná přímo na písčité pláži Maho Bay. Když tu chcete přistát, nalétáváte z moře na pláž, musíte mít již nízkou hladinu, aby se vám měkce přistálo. Malá místní letadla nejsou až tak zajímavá, ale když tu začne dosedat trysek, nebo dokonce párkrát v týdnu obří jumbo, je to podívaná velmi zajímavá. Každý spotter si tu přijde na své.

Zajímavější je ale vzlet. To pilot navede svého ocelového ptáka až k plotu, který odděluje ranvej od písčité pláže, otočí letadlo tak, aby trysky mířily na pláž, zašlápne brzdu, začne pořádně túrovat, aby získal vzletovou rychlost, a pak najednou odbrzdí a velikán si to zamíří do vzduchu. Tato pláž je opravdu velmi populární a někteří piloti se již zdraví s místní omladinou a dokonce jim poskytují atrakci v podobě pořádného túrování a kluci, zavěšení na plotě, výskají a vlají ve vzduchu, díky vzniklým proudovým porывům.

A i když místní na plotě nevlají, najde se mnoho začátečníků, kteří chtějí mít skvělou fotku. Místo ní však mohou své fotoaparáty rozebrat a důkladně vyčistit od plážového písku, který vždy při startu víří.

Při závěrečném pobytu jsme se ubytovali poblíž letiště. Výhodou bylo, že jsme měli plážový hotýlek sami pro sebe, moře bylo na pár kroků z pokoje. Mysleli jsme si, že nevýhodou budou letadla, ale ta po setmění přestanou létat a noc je celkem klidná. Horší to však bylo s výpadky proudu. Není nic horšího, než když vám přes noc neběží klimatizace či větrák. Teploty byly celkem snesitelné okolo 30 °C, ale relativní vlhkost se pohybovala kolem 95 %.

Zmiňovat se o plážích a moři je na tomto místě zbytečné. Samozřejmě že jsme byli uneseni čistotou a blankytností, ale na dalších ostrovech to bylo o hodně lepší. I když při posledních dnech jsme si moře užili i zde, neboť příbojové vlny měly takovou ohromnou sílu, že si s námi pohrávaly, jak chtěly a my dělalí samé kotrmelce a vodní salta.

Zajímavé bylo nedělní ráno v hlavním městě. Díky všem misionářům, kteří zde pobýlí, oplývá město kostely, které se na nedělní mši beze zbytku zaplňují. Pro věřící je každá neděle opravdovým svátkem, kdy mohou ze skříní vyndat své

sváteční oblečení, dámy si nasadí apartní kloboučky a vydají se na mši. A jak to tak v amerických kostelech bývá, i tady si najde nespoutaný karibský rytmus své místo a při mších se zpívá. Je milé stát před kostelem a naslouchat.

Philipsburg je přístavní město, které má tři hlavní silnice. Dvě jsou úzké a jednosměrné a ta poslední je okruh okolo města. Na konci města se nachází přístav a ještě kousek dál na jih se nachází přístaviště zaoceánských výletních lodí.

To když taková loď po ránu připluje, pak praskají obě uličky ve švech. Většina pasažérů na takovéto lodi jsou turisté ze Spojených států amerických, kteří na prohlídku ostrova mají stěží 16 hodin. Během nich se snaží nakoupit suvenýry, udělat fotky, dobře se najíst a zase hajdy zpět na loď, protože už zítra budou na jiném ostrově v jiném přístavu. Ještě že my nemáme takový shon a můžeme vnímat atmosféru a lidi toho daného ostrova.

Na francouzské straně je hlavním městem Marigot. Skládá se ze dvou částí. Tou první je přístavní čtvrť, která se rozkládá pod zbytky pevnosti Louis, a ve které sídlí přístav, odkud vyplouvají trajekty na Anguillu a Svatého Bartoloměje, dále je tu tržiště, obchody, pošta a vládní úřady. Druhá část je luxusní Marina, kde kotví jachty a kde se nacházejí malebné restaurace s francouzskou kuchyní.

Zde je zákonným platidlem evro, ale bez problému přijímají též americké dolary, což je univerzální karibské platidlo. Tady je však výhodné platit dolary, neboť směnný kurs je 1:1, aby se to lépe počítalo. Takže můžete zaplatit buď dvě evra a nebo dva dolary, je to na vás. Je naprosto běžné, že se zde přijímají jak debetní tak kreditní karty.

Když jsme vystoupali na vrchol, kde se nacházejí ruiny pevnosti, otevřel se nám náramný panoramatický pohled na jih ostrova, kterému vévodí Simpson Bay laguna. To však nebylo nic proti tomu, když jsme stanuli na nejvyšším vrcholu Svatého Martina – Pic Paradise. Vrchol ční do výšky 424 metrů nad mořem, avšak bohužel díky členitému terénu je z něj výhled jen na Oyster Pond, což je chráněný záliv, který svým tvarem připomíná ústíci.

Největší zážitek nás však čekal na Loterii Farm. Ne že bychom byli celí hrrr do sázení či zemědělství, ale jmenuje se tak jedna usedlost, kde se dá trochu vyplavit adrenalin. Je tu tzv. Fly Zone Extreme, taková opičí dráha. Pohybujete se pralesem po ocelových lanech, žebříkách, stromech či lanových mostech. Aby vám to po těch ocelových lanech parádně frčelo, jste uchyceni na karabině s kladkou. Proletět vzduchem nad korunami pralesních velikánů a překlenout tak široké údolí je nezapomenutelný zážitek.

My jsme toto podstoupili hned druhý den; bez aklimatizace a náročnější fyzické průpravy. Zvládli jsme to bez problémů, ale můžu přiznat, že zvláště z lezení po žebříkách jsem večer cítil lýtka.

Už v Praze jsem se rozhodl, že z každého ostrova pošlu do vlasti pohlednici, aby došlo k navázání poštovního styku mezi Českou republikou a jednotlivými karibskými ostrovy. Z nizozemsko-antilské části Svatého Martina putovala poměrně dlouho – 22 dny, z francouzské části byla v republice za týden. Možná je to dáno tím, že francouzské známky byly nejdražší ze všech. Na pohlednici lepíte známku v nominálu 1 €. Nizozemsko-antilská stála 1,64 florinu, což jsou asi 93 americké centy.

Svatý Bartoloměj

Svatý Bartoloměj má stejné postavení jako francouzská část Svatého Martina. Do roku 2007 byl dependencí Guadeloupe, ale teď má statut zámořského společenství. I zde se platí evrem.

Do hlavního města Gustavia jsme dopluli rychlým katamaránem ze Svatého Martina. Ač vzdálenost ostrovů je nedaleká, prakticky je vidět z ostrova na ostrov, cesta byla zážitkem. Nejdříve jsme se nalodili na loď Edge I, i když v přístavu kotvil modernější katamarán Edge II, po kterém jsme toužili. Naše kapitánka Anka, tak se nám představila, neměla zrovna nejlepší náladu, když si nás odškrtávala na seznamu pasažérů, přece jenom jde o mezinárodní spojení, utrhla se na Zdenču, že jí neotevřela pas na stránce s fotkou. Na lodi jsme dostali výklad, co dělat, když je nám nevolno (rozhodně nezvratet do odpadkových košů, ale zásadně přes palubu) a kde jsou záchranné vesty.

Po patnáctiminutovém školení konečně nahodila motor a my jsme opouštěli zvolna Pelican Marinu. Když jsme se dostali na širé moře, motor vypověděl službu. Zřejmě mu nastala mořská nemoc, protože vlny lodí skvěle pohupovaly. Ale nebylo to tak hrozné, vždyť to zvládla i Zdenča se žvýkačkou v puse a úsměvem na lících. Anka vytáhla kladivo, kleště a s nějakým nesrozumitelným slovem (zřejmě kletbou) jala se

opravovat motor.

Motor po chvilce naskočil a my pokračovali dál. Jenže jsme urazili pár metrů a motor vypověděl službu definitivně. Co teď? Anka si samozřejmě věděla rady, provedla provizorní řešení a my rychlostí asi 1,5 uzlu za hodinu se vrátili zpátky do přístavu.

Anka sebrala černou skříňku plavidla, byla barvy šedivé, a přenesla ji na Edge II. Pak jsme mohli absolvovat velmi náročný přestup na moři i my. Edge II si ševelil bezproblémově a my za dalších 45 minut spatřili přístavní mola Gustavie.

Na lodi jsme byli pouze čtyři Češi, zbytek Američané. Ti od Francouzů dostávali do pasů razítka, ale když jsme k okýnků přistoupili my, dostalo se nám pouze úsměvu a slov vítejte doma, v Evropské unii.

Na necelých 100 let byl tento ostrov pod nadvládou Švédů. Na Švédy je tu řada vzpomínek a je to i vysvětlení proč vedle francouzské, evropské a svatobartolomějské vlajky vlaje i vlajka švédská. Koneckonců byli to právě Švédí, kdo dali hlavnímu městu jméno po svém králi.

Město však nadále dýchá línou atmosférou a celkem se tu nic neděje. Sem tam projede auto, sem tam potkáte spolucestující z lodí, a to je tak všechno. Přístavní bazén je vytvořen z přirozené zátoky, a tak město je ze tří stran obklopené kopci. Na každé straně je, lépe napsáno byla, pevnost.

Na jižní straně to byla pevnost Karl. Odtud je nádherný pohled na Gustavii i protilehlou Shell Beach. Severozápadním směrem se nachází zachovalá pevnost Oscar, ve které sídlí místní četnictvo. Nejlepší pohledy však nabízí severní pevnost Gustave, ze které zbyl už jen maják, torzo hradeb a dělo. Škoda jen, že dělo není kovové. Přece jenom

laminát nepůsobí věrohodně.

Po výšlapu na okolní pevnosti jsme se rozhodli dát si výborný oběd. Povedlo se nám během líné polední siesty najít jednu restauraci otevřenou. Oběd byl výborný a skvělé francouzské víno bylo tou pravou tečkou.

Poklidnou atmosféru ostrova občas narušila malá letadla, která zde přistávala. Letiště leží blíž druhému městu ostrova Saint Jeanu.

Chtěli jsme doputovat k letišti, abychom prozkoumali, jak na tomto malém kousku země piloti zvládají přistání. Manévr to je jistě složitější

než na Svatém Martinovi, neboť zde se nachází druhá nejkratší ranvej světa. Pilot musí svůj stroj navést tak, aby se trefil mezi dva kopce, a proletět úzkou soutěskou a pak už jen pořádně brzdit, neboť přistávací plocha je z kopečka a končí v moři. Však už pár letadel zastavilo, až když kola byla pod mořskou hladinou.

Jenže poklidně líná atmosféra tohoto francouzského území způsobila, že se nám v tom vedru nechtělo jít až na letiště. Klidným tempem jsme se vrátili do přístavu, neboť Anka už opět přirazila se svým plavidlem k přístavnímu molu a my pomalu pomýšleli na odjezd z tohoto karibského ostrova, který svou malebností, citlivě zakomponovanou zástavbou do okolní krajiny a hlavně svou poklidnou pohodou spíše připomínal letovisko na Riviéře.

Ani se nedivím, že si tento ostrov oblíbili slavní hollywoodští umělci a zakoupili si zde honosná sídla ke své rekreaci. Tento ostrov jim poskytuje nejen potřebné soukromí, ale hlavně klid, bezpečí a výborný relax.

Jistěže jsem nezapomněl na posláním pohlednic, a stejně jako na Svatém Martinovi, i zde si za poštovní služby účtují 1 €. Doručení pohlednice do České republiky i Belgie bylo bezkonkurenčně nejrychlejší. Pohlednice putovaly čtyři dny!

Svatý Kryštof a Nevis

Dalším státním útvarem, který jsme navštívili, je samostatná federace Svatoú Kryštof a Nevis. Ač se jedná o nezávislý stát, formální hlavou je britská královna, tudíž federace je konstituční monarchií. Na ostrovech se platí východokaribskými dolary. Díky východokaribskému dolaru (ECD) existuje měnová unie, neboť tímto platidlem můžete platit na: Anguille, Dominice, Svaté Lucii, Antigui a Barbudě, Svatém Vincencovi a Grenadinách, Grenadě, Montserratu a Svatém Kryštofovi a Nevisu.

Centrální banka, která vydává tato platidla, se nachází nedaleko letiště na Svatém Kryštofovi a nutno podotknout, že v areálu vlaje všech osm vlajek výše zmíněných států. Ještě před nějakým časem se východokaribskými dolary platilo i na Britských Panenských ostrovech, ale ty už přešly na populárnější dolary americké.

Ubytování jsme si zařídili v Bird Rock Beach hotelu, který se nachází nedaleko hlavního města Basseterre. Třebaže hotelový komplex se nachází u moře, má vlastní bazén s vodním barem. Jenže je po sezóně, komplex zeje prázdnotou a pro nás vodní bar otevírat nebudou. Což nám vůbec nevádí, neboť přes den využíváme pláž a večer se přesunujeme právě do bazénu. Ó, jak si rychle zvykáme na luxus a pohodlí.

Dokonce jsem se jednou osmělil a telefonem jsem si na recepci objednal přistavení auta, abychom se dostali do Basseterre. Pečlivě jsem si větu připravil, mnohokrát řekl nanečisto a sbíral odvahu. Když už jsem si myslel, že by mi mohla recepční rozumět a dokonce snad i pochopit, co od ní budu žádat, zvedl jsem telefonní sluchátko a zmáčkl 0. Ozval se hlas milé paní recepční a já se jal objednávat. Jakmile jsem domluvil, recepční odpověděla OK a já rychle zavěsil, abych to měl za sebou.

Hodně jsem si oddechl a byl na sebe i pyšný, jak jsem tu angličtinu přes telefon zvládl. Jenže v tu chvíli se telefon rozdrněl. Co teď? To určitě bude recepční. Proboha, co chce? Pln nepřijemného očekávání jsem zvedl sluchátko. Do ucha mi zazněla šíleně rychlá kadence slov, snad angličtiny. Pouze z melodie hlasu jsem poznal, že je to milá paní recepční. Kdybych měl přepsat, co jsem rozuměl, bylo by to asi takto: „Bllllllllll blablab blllla.“

No řekl jsem si, že má odpověď: „Yes,“ nic nezkazí. V tu chvíli opět: „Bllllllllll blablab blllla.“ A já pochopil, že yes nebyla správná odpověď. Tak jsem zkusil odpovědět, že pojedeme do Basseterre, a to už byla správná odpověď, neboť hlas v telefonu se odmlčel.

V Basseterre se nachází přístav s dlouhým molem, u kterého opět mohou zakotvit zaoceánské výletní lodě. Celý přístav je čtvrtí sama pro sebe. Všude moderní stavby, výstavní obchody a všude jsou majitelé Indové. Sice se Malým Antilám občas ještě říká Západní Indie, ale spíš bych tu očekával indiány než Indy. Ale přistěhovalců z Asie je tu poměrně hodně, stejně tak potomků bílých kolonizátorů, ale dominantními zůstávají potomci afrických otroků a míšenci.

Třebaže je přístav výstavní, nedýchá z něj karibská atmosféra. Za tou jsme se vypravili do centra. Uprostřed města je větší náměstí, na kterém se nacházejí sloupové hodiny. Stejně jako v Londýně, i tady se jmenuje Circus. Ale oázou klidu je park Nezávislosti na stejnojmenném náměstí. Uprostřed parku roste nádherně košatý strom. Odhadl bych stáří

stromu nejméně na 100 let, ale zvou ho stromem Nezávislosti. Nezávislost získal Svätý Kryštof a Nevis až v roce 1983, je to nejmladší samostatný stát Karibiku.

V parku byly školačky, které tady odpočívaly po těžkém dni ve škole. Uniformy jim slušely a ony se na nás smály svými bělostnými zoubky. A když se konečně osmělily, daly se s námi do řeči. Myslely si původně, že jsme Španělé, neboť jim čeština zněla španělsky. S tím jsme se setkávali poměrně často, že nás měli za rodné mluvčí španělštiny. Zřejmě je to tím, že angličtinu znají dobře a jiný jazyk je nenapadl, nevím.

V Basseterre jsme odhodili už i veškeré obavy a bez problémů jsme se pustili do jídel z pouličního občerstvení. Vyzkoušel jsem místní karibské jídlo kozí vodu, což je náramně chutný skopový guláš. Holky a Pavel vyzkoušeli pečenou rybu se zeleninou. Však už jsme přes týden v Karibiku, tak jsme se museli aklimatizovat, včetně žaludku.

Martin šel dokonce ještě dál, vyzkoušel domorodou kožní kúru od pouličního bezzubého léčitele. Takže ač naše těla ještě odhalovala evropský původ, začali jsme se blížit domorodcům a navazovat s nimi kontakty, což bylo výtečné.

Protože jsme hlavní město prochodili křížem krážem, rozhodli jsme se prohlédnout si místní nádraží. Svätý Kryštof je jediným ostrovem Malých Antil, kde se zachovala železnice. Původně sloužila k svozu cukrové třtiny z celého ostrova do přístavu, ale v současné době se jedná o turistickou atrakci.

Lokomotivu si dovezli z Rumunska, kde sloužila na lesní železnici, a luxusní dvoupatrové turistické vagóny si nechali udělat ve Spojených státech amerických. Vrchní paluba je otevřená, spodní paluba je klimatizovaná. Každý pasažér má v ceně jízdného dvě místenky: na horní a dolní palubu.

Na nádraží jsme nemohli moc fotografovat, neboť nedaleké mezinárodní letiště je strategické místo. Tak nezbývalo nic jiného, než si zakoupit jízdenku (za americké dolary, neboť turistické služby se v drtivé většině platí v USD) a vyrazit na okružní jízdu vláčkem.

Ta se nakonec nekonala, neboť železniční společnost je schopná udržovat pouze část trati, ale i tak projížďka podél východního pobřeží byla milým zpestřením. Během jízdy nám přišlo zapět místní trio. Trať je úzkokolejná a samá zatáčka. Určité pozdvižení zavládlo, když jsme překonávali údolí po železničních mostech, které nebudily důvěru. Přesto jízda dopadla výborně.

Třtinové plantáže pomalu z ostrovů mizí, neboť světový obchod uvalil i na ostrovy Malých Antil zákaz výroby cukru. Těch pár plantáží, které zbyly, slouží k výrobě proslaveného karibského rumu.

Však jsme s Gregem podnikli džíp safari za zašlou slávou plantážnických dob. Greg nám ukázal tři prázdné usedlosti, které byly centrem plantáží. U každé usedlosti byl i lis na třtinu a posléze třtinovar, ve kterém se složitým způsobem šťáva z třtiny vařila na cukr. Když to Greg popisuje, dochází mi, co to muselo být za otrockou práci.

Opuštěné plantáže vykupuje vláda a staví na nich byty pro sociálně slabé, nebo pro ty, kterým hurikán vzal domov. Domy ovšem zůstávají v majetku plantážníků, kteří však volí dobrovolný odchod a klíče od svých nemovitostí nechávají Gregovi, aby mohl podnikat v turistických službách.

Svatý Kryštof a Nevis patří k nejméně turisticky rozvinutým destinacím Závětrných ostrovů. Teprve až v současné době se federace začíná otevírat turistům a vzniká turistická infrastruktura. Vláda vyšla cestovatelům vstříc milým gestem a zrušila obyvatelům Evropské unie víza pro turistické pobyty. Tudíž celá karibská oblast, vyjma Jamajky, Kuby, Guyany a Surinamu, je pro nás bezvízová.

Na území Svatého Kryštofa se nachází i jedna památka UNESCO. Tou je mohutná pevnost Brimstone Hill, kterou vystavěli Britové. Ne nadarmo se jí přezdívá Gibraltar Karibiku. Celé pevnosti vévodí Citadela, která je osázená 24 děly. Pevnost je předělaná na muzeum, vojenskou posádku byste tu hledali marně. Přemýšlím, proč Britové vybudovali pevnost zrovna zde, když do hlavního přístavu ostrova je to 15 kilometrů. Na tuto otázku mi dala odpověď muzejní expozice. Dříve byl totiž Svateý Kryštof rozdělen mezi dvě koloniální mocnosti, obdobně jako je dosud rozdělený Svateý Martin. Sever a jih obsadili Francouzi a střed ostrova byl britský, a proto vyrostla tato pevnost na 240 metrovém sopečném kuželu. Britové odtud měli jak na dlani francouzské posádky a kontrolovali jejich pohyb po ostrově. To se zřejmě Britům vyplatilo, protože od roku 1783 zde byli jedinými pány.

Co by to bylo za návštěvu Svatého Kryštofa a Nevisu, kdybychom se nepodívali i na druhý ostrov. Jednou z možností byla organizovaná plavba plachetnicí. Z plachetnice se nakonec vyklubal motorový člun s plachtou. K tomu jsme na palubě nebyli sami. Přidalo se k nám na padesát bujarých Američanů, které ráno přivezla zaoceánská loď. Na lodi nám alespoň zapůjčili šnorchlovací výbavu a Tonda s Davidem si mohli prvně vyzkoušet šnorchlování. Kam jsme se však hrabali na Zdenču, která má potápěčské zkoušky a potápí se do hlubin.

Posádka nám připravila chutný oběd a začala podávat alkoholické nápoje. To bylo něco pro zábavychtivé Američany, kteří s hurónským pokřikem toto všele přivítali. Nato loď přistála na břehu Nevisu. Pláž měla tak rozpálený písek, že se

nedalo ani dojít k moři. Po „posilňovací“ přestávce se posádka rozhodla, že je načase nás odvézt zpět.

S takovou prohlídkou Nevisu jsme se nesmířili, a proto jsme se sem ještě jednou vypravili. Druhá výprava připadla na neděli a Zdenča, Tonda, David a já jsme čekali v přístavu na příplutí trajektu. Uběhla půlhodina a trajekt nikde. Jak jsme se dověděli od zaměstnanců přístavu, na Nevisu nebyl nikdo, kdo by jel na Svatého Kryštofa, tak loď nevyplula. I to patří ke karibským reáliím.

Naštěstí z neobydleného jižního cípu odplouvá přívoz, jak se dozvídáme. Pro rychlý přesun volíme taxi. To nás vysadilo uprostřed písečné pláže, které vévodil zrezivělý tanker. Dost jsme se podivili, ale taxi už zmizelo v prachu cesty zpět do Basseterre. Pokud přívoz nepřipluje, čeká nás dost nepříjemná pěší túra zpět do civilizace a zrovna to sluníčko tak pere. Po několika minutách se začínají trousit lidé, odkud se berou, vůbec netušíme. Dává nám to však naději, že přívoz připluje.

Přijel načas. Nejdříve se vylodila auta z Nevisu, pak se nalodovala auta na Nevis. Při nalodování jedna vytuněná Honda si urvala celý spojler. To se však odbylo mávnutím ruky a hozením spojleru na loď. A pak už jsme se nalodili my. Za půl hodinky jsme byli na Nevisu.

Nevýhodou trajektu bylo to, že pluje odnikud nikam. Takže na Nevisu nám nezbývalo nic jiného než jít pěšky po rozpálené pláži. Naštěstí jemný příboj, který nám olizoval kotníky, činil pochod příjemným.

Na Nevisu se nám podařilo odlovit kešku. Keška je vlastně poklad, který se hledá pomocí GPS navigace. Tato hra má po celém světě mnoho příznivců a fandů a nám ji zprostředkoval Tonda. Na internetu si našel, že na karibských ostrovech se kešky nacházejí, tak si načetl jejich souřadnice a během pobytu jsme je odlovovali. A na Nevisu jsme byli úplně první, kdo danou kešku našel.

Po zdárném odlovu jsme se vypravili autobusem, který svými rozměry a vybavením spíše připomíná minibus, do hlavního města Charlestownu. Pokud Basseterre jsem označil za město, tak pro Charlestown už nemám pojmenování vůbec. Řidič nás musel dlouho přemlouvávat, abychom vystoupili, protože jsme mu nechtěli věřit, že už jsme v centru města.

Ač bylo po poledni, nikde nebylo ani živáčka. Byli jsme hladoví, ale neměli jsme šanci se nikde najíst. Obchod i restaurace byly uzavřené. A jak poznamenala Zdenča: „Je to v hajzlu, tady mají zavřeno i Číňani!“

Naštěstí na nedaleké pláži byl otevřený kiosk, kde jsme se mohli najíst a napít. Prohlídkou hlavního města Nevisu se podivují neviskému separatismu. Nevis totiž usiluje o vystoupení z federace. Podmínkou je, aby se pro samostatnost vyslovilo alespoň 66 % voličů na Nevisu, k čemuž ještě nedošlo. Jestli jsou líní dojít k volebním urnám anebo se neviský separatismus v novinách nafukuje, to nevím. Ale z vlastní zkušenosti tipuji druhou alternativu.

Nedaleko hlavního města se nacházejí sirné horké prameny. Aby ne, však celá oblast je tektonicky živá. Když jsme došli k pramenům, kolem kterých vyrostly lázně, zjistili jsme, že slávu a věhlas lázeňského domu už dávno odvál čas. Ale překvapivě koupelová místa byla plně obsazená místními. Hurá, tak

prece jenom tu žijí lidé. Po tom vyprázdněném městě to bylo příjemné zjištění.

To už se však slunko začalo klonit k západu a nebezpečně přibližovat mořské hladině. Nezbylo než začít pomýšlet na návrat do hotelu. Poslední trajekt odplouvá v 17.00, snad pojede. Naštěstí nejsme v přístavišti sami a trajekt už je připravený. Tak konečně poplujeme jako páni z Charlestownu do Basseterre. Poslední pohledy patří

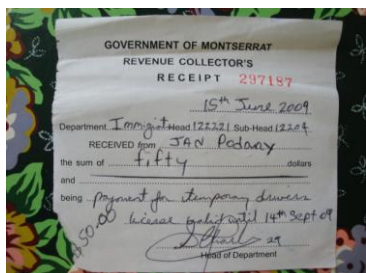
malebnému nábřeží a do mraků tyčícímu se Nevis Peaku. Svou výškou 970 metrů není nikterak vysoký, ale přesto dokáže spolehlivě zachytit všechny mraky, které kolem plují. Málokomu bylo dopřáno vidět špičku vrcholu.

Známka na pohled ze Svatého Kryštofa do Evropy stojí 1,20 ECD, což jsou 44 americké centy. Pohlednice do Prahy dorazila za devět dní.

Montserrat

Tento ostrov je britským zámořským územím. To už jsme poznali po přiletu, protože celní a pasová prohlídka nebyly pouhou formalitou. Poctivě jsem odpovídal na dotazy, které dostanete na jakémkoliv ostrově Karibiku. „Jak dlouho tu budete? Pokolikáté tu jste? Odkud jste?“ Celník mi pokládal otázky: „Máte v kufru drogy, zbraně, rostliny, živočichy, ...?“ Na vše jsem jednoslovně odpovídal: „Ne.“ A povedlo se mi to i na potutelnou otázku: „Máte v kufru nějaké oblečení?“ Po společném úsměvu mě konečně vpustil na území Montserratu. Spolucestovatelé už prošli bez výsledku. Prostě pověstná britská imigrační služba už o sobě dala vědět na Montserratu.

Na Montserratu padlo zařízení auta na mne. To mimo jiné znamenalo vyřídit si místní povolení k řízení motorového vozidla. Oficiálně musíte vyplnit žádost, přiložit bankovku a prokázat se národním řidičským průkazem. V praxi jsem pracně vyplnil formulář a s bankovkou ho odevzdal. Národní řidičák jsem nestačil ani ukázat a bylo mi povolení vystaveno. Úředník mi pečlivě, asi jsem vypadal lehce retardovaně, vysvětlil, že musím řídit vlevo a opatrně. Když jsem se ptal po rychlostních limitech, udiveně na mne pohlédl a opět velmi pomalu a jednoduše, asi opravdu získal dojem, že trpím nějakou lehkou mozkovou dysfunkcí, mi vysvětlil, že mám jezdit opatrně, tj. pomalu, a vlevo.

Tak jsem po Montserratu jezdil pomalu, max. rychlost stejně byla povolena na 32 míle za hodinu, a opatrně. Před každou ostrou a nepřehlednou zatáčkou jsem troubil, dával přednost zprava na neznačených křižovatkách a parkoval jen tam, kde se to smělo, tj. po celém ostrově. A aby ten křest jízdy vlevo nebyl úplně tak jednoduchý, tak jsem si zároveň odbyl i křest jízdy s automatickou převodovkou.

Montserrat je nechvalně proslavený činnou sopkou. Až do roku 1995 o sobě nedával Vulkán vědět. Během pár okamžiků stačil zničit čtvrtinu ostrova, včetně hlavního města Plymouthu. V současné době je ostrov rozdělený na dvě části: severní – bezpečnou zónu a jižní – zakázanou nebezpečnou zónu. Poměr zón je půl na půl.

Do nebezpečné zóny je vstup zakázaný. Vulkán totiž stále produkuje tzv. pyroklastické proudy. Znamená to, že sopka nechrlí lávu, ale pouze popel a sirmé páry. Což je stejně nebezpečné a nevyzpytatelné. Na Montserratu byla díky tomu zřízená vulkanologická observatoř, pro kterou pracuje náš pan domácí. Jeho syn nás vzal na prohlídku. Pustili nám film o hrůzách sopečného výbuchu.

Jak to nakonec dopadlo, jsme se mohli přesvědčit na vlastní oči. Pozemní pozorování Vulkánu je možné z několika přístupných vyhlídek. My jsme se nejvíce přiblížili k sopce, když jsme vyšlápli na Garibaldi Hill, což je nejjižnější výběžek dovoleného vstupu. Předtím jsme však museli překonat pyroklastickou řeku, která bahnem a popelem zaplnila malebné údolí do výšky dvoupatrového domu.

Na vlastní oči jsme viděli město duchů – Plymouth. Centrum města neexistuje, tamtudy se prohnal hlavní proud lávy. Zbyly pouze okrajové části s torzy domů a závodů. Celkem depresivní pohled. A nad Plymouthem ční vítězně Soufrière Hills Volcano, zkráceně Vulkán, z kterého stále do vzduchu uniká popílek. My jsme měli velké štěstí, že zrovna v době našeho pobytu byla aktivita minimální. Tudíž jsme nemuseli použít masky a ani se evakuovat.

Celý náš pobyt se logicky točil kolem sopky. Proto jsme si dopřáli vyjížďku lodí k novodobým Pompejím. Díky nízké aktivitě jsou jižní pobřežní vody otevřené a my z najmuté lodě máme Plymouth jak na dlani. Z takové blízkosti je v nás daleko větší pokora k silám Země. Skoro nemluvíme, jen závěrky našich fotoaparátů cvakají o sto šest.

A aby toho nebylo dost, tak jsme si, vyjma Tonči a Tondy, zaplatili let vrtulníkem nad Montserratem. Tudíž pro mne další prvenství – let vrtulníkem. Zdenču s kamerou jsme posadili vedle pilota, aby mohla točit. My ostatní jsme usedli do kabiny a já měl velké štěstí, neboť jsem chytil sedadlo po směru letu.

Dostali jsme sluchátka na uši, neboť když se nastartují motory, není slyšet vlastního slova a komunikace probíhá přes mikrofony a zmíněná sluchátka. A opravdu jsme děti Štěstěny, neboť ten den bylo tak skvělé počasí, které ani pilot dlouho nezažil. Sám si výborné podmínky užíval a my na tom vydělali. Z 45 minutového letu byla rázem hodina a půl.

Dostali jsme se do těsného kontaktu s dýmající sopkou, výrony síry jsme měli na dosah. Prolety nad Plymouthem nám braly dech i slova ještě více než předchozí den z lodi. Prolétávali jsme kaňony, které vytvořily pyroklastické řeky. Dokonce pilot měl takovou radost, že nám zasimuloval přistání na bývalém letišti. Samozřejmě, že do zakázané zóny jsme ale nevstoupili, a to ani z lodi, která kolem mola plula, ale nepřirazila, tak ani z vrtulníku, který přistání simuloval, ale nakonec kolem řídicí věže udělal nízký průlet.

Montserrat však není pouze Vulkán, i když je rozhodující podmínkou pro život zde. Když přišli o hlavní město, provizorně přesídlili správu ostrova, včetně guvernéra, který zde zastupuje britskou panovnici, do ospalého malého městečka Brades. Z provizorních buněk, ve kterých v prvních dnech přebývali postižení z jihu ostrova, jsou teď vládní budovy.

Mezitím budují nové hlavní město, které po tragické smrti princezny Diany mělo nést její jméno – Port Diana. Ač hlavní město budují již dvanáct let, stojí zatím pouze kulturní centrum. Ale podle plánu půjde o výstavní hlavní město. Ale po jménu Diany už není ani památky. Cedule oznamují, že budují Festival Village. Holt kult princezny už je pryč. Stejně tak se nedostávají finance, proto jdou práce na novém hlavním městě tak pomalu. Oficiálně je stále hlavním městem však Plymouth, Brades je označováno pouze jako sídelní město.

V Brades se nachází i jediná pošta ostrova, policejní stanice, turistická kancelář a věznice Jejího Veličenstva.

Věznice je dimenzovaná na 80 kriminálních žvlů. V současné době je tam uvězněno devět provinilců. Nejtěžším zločincem ve věznici je pastevec ovcí, který sousedovi ukradl jednu ovci. Což by nebyl takový přečin, ale on zároveň tu ukradenou ovci zostudil. A za to si odpykává zasloužený trest.

Ještě se vrátím jednou vzpomínkou k sopce, leč nepřímou. První noc, kterou jsme na Montserratu trávili, nás vzbudila ohromná rána a já bych přísahal, že i země se zatřásla. Už je to tady, sopka bouchla! Hodně se mi ulevilo, když přišla další rána doprovázená poměrně

dlouhým zábleskem. Přes Montserrat se prohnala tropická bouře, která poskytla ostrovu desetiminutovou závlahu, a jak přišla, tak odešla.

Montserrat oplývá i jednou pláží, která je přístupná. Písek je černý, neb se jedná o lávový písek, ale vláda si je vědoma toho, že jako karibský ostrov musí nabídnout turistům i pláž a možnost koupání. Ve Woodlands Beach se horečně, na karibské podmínky, buduje

plážové zázemí pro turisty. Ale dostat se dolů k moři byl pro mne, jakožto řidiče, oříšek. Břehy Montserratu jsou vysoké a strmé. Málokde se pevnina svažuje k moři povolna. Ve Woodlands Beach to samozřejmě bylo prudce dolů. Úzká klikatá silnice, na které jsem bez problému mohl dodržet slib ohledně pomalé jízdy, nás dovedla až k cíli. Jen cestou musel nákladňák sto metrů do kopce vycouvat. Ne že bych ho k tomu donutil, ale když viděl auto z půjčovny, pozná se to podle SPZ, sám mi vyšel vstříc.

A v cíli zbývalo už jen zaparkovat. Žádný problém; dvě auta dělníků už tam zaparkovaná byla, silnice úzká a ve svahu. Nakonec jsem své řidičské dovednosti obhájil, ale byl jsem zpocený i na zádech a možná i o kousek níž. Takže přívětivé vody Karibiku mi přišly vhod.

Montserrat se účastní i celosvětové soutěže v kopané. Díky tomu je poslední místo obsazené. Když jsme viděli novotou zářící hřiště, došlo nám, čím to může být. Jak David trefně poznamenal: „Na tomto hřišti lze bez problému pozorovat zemské zakřivení.“ Montserrat hrál jedno z posledních utkání s himálajským královstvím Bhútán. Šlo o to, kdo zaujme poslední místo v soutěži. Jelikož Bhútán měl výhodu domácího prostředí a Montserratští nevýhodu řídkého vzduchu, vyhrál Bhútán 1:0. Ale v září má proběhnout na Montserratu odvěta, tak družstvo pilně trénuje. Jistěže pilnost odpovídá karibskému tempu.

Štědrých darů na obnovu ostrova se Montserratu dostává od manažera skupiny Beatles

– George Martina, který na hranici povolené a zakázané zóny vlastní nádhernou vilu. Jinak ekonomika tohoto ostrova bude velmi slabá, neboť turisté se ostrovu kvůli činné sopce vyhýbají a průmysl či zemědělství jsou velmi omezené. Proto se zde přestalo mluvit i o vyhlášení nezávislosti na Spojeném království. Předpokládám, že i Londýn nějakou částkou podporuje své zámořské území.

Pohledy do Evropy odcházejí v úterý a v pátek a známka stojí 2,50 ECD, což jsou 93 americké centy. Pohlednice do Severní Ameriky odcházejí z ostrova pouze v pátek a známka je o 25 východokaribských centů levnější. Pohlednice putovaly 21 den.

Antigua a Barbuda

Antigua a Barbuda je dalším nezávislým územím, které jsme navštívili. Hlavou tohoto státu je opět britská královna. Stát se skládá ze dvou obydlených ostrovů, jejichž jména se vyskytují v názvu státu, a ještě k nim patří malý neobydlený ostrov Redonda. Ten je blíže Montserratu než Antigui a je rájem pouze koz a ještěrek.

Na Antigui nás čekali snad nejmilejší a nejvstřícnější obyvatelé. Díky okolnostem jsme v tomto ostrovním státu strávili nejdelší dobu z celého našeho karibského pobytu. Ubytování zařídil Tonda v rodinném penzionku u Chippiho a byla to výborná volba. Chippi se o nás královsky staral. Vlastní čtrnáctimístný automobil a poskytoval nám vedle ubytovacích služeb i služby dopravní. Když jsme zůstali ve štychu, postaral se o nás. Dokonce pro nás riskoval nepříjemnosti s policií. To když si mysleli, že bere práci místním taxikářům.

Svémi životními postoji, opravdového pohodového člověka, určitě kladně ovlivní jeho dva syny, kterým velmi nenásilně předával karibská životní moudra. Třeba to, že by si lidé na ostrově neměli dělat naschvály a nepříjemnosti by měli řešit smírem, protože, dle jeho slov, je nás tu málo a ostrov je malý.

Další výbornou zkušenost mám s imigrační úřednicí. A ve srovnání s tím, co nás ještě čekalo, povyšuji tuto úřednici na anděla. Jmenuje se Sonia. Odbavovala mě poprvé při našem tranzitu přes Antiguu, když jsme letěli na Montserrat. (Na Montserrat se dostanete jedinečně z Antiguy.) Mile se na mě usmívala a snad jsem se jí i zalíbil, neboť z fronty si vytáhla pouze mě a odbavila mě přednostně u zvláštní přepážky. Otisk razítka do pasu se jí povedl mistrovsky. Ač byla v mém věku, určitě už byla zkušenou imigrační.

Podruhé jsme se u přepážky setkali, když jsme z Montserratu přiletěli na Antiguu. Opět stejný proces. Ale to už se více rozmluvila a měla tak příjemnou angličtinu, že jsem jí bez problémů rozuměl. Ptala se mě, jak se mi na Montserratu líbilo, co hodlám dělat na Antigui, ale u srdce mě zahřálo, když mi řekla, že si mě pamatuje. Ubezpečil jsem ji, že já si ji také pamatuji.

Podruhé jsme se u přepážky setkali, když jsme z Montserratu přiletěli na Antiguu. Opět stejný proces. Ale to už se více rozmluvila a měla tak příjemnou angličtinu, že jsem jí bez problémů rozuměl. Ptala se mě, jak se mi na Montserratu líbilo, co hodlám dělat na Antigui, ale u srdce mě zahřálo, když mi řekla, že si mě pamatuje. Ubezpečil jsem ji, že já si ji také pamatuji.

Ještě jsem smyslně mrkl, určitě to vypadalo, jako kdybych měl tik, a už jsem měl vstupní razítko v pase.

Zdenička obdobně laškovala s celníkem. Celník na ni spustil fakt hroznou angličtinou. To ale neznal Zdenču. Zdenča si dala ruce v bok a spustila jadrnou češtinou: „Milej zlatej, chceš vidět, co mám v kufru? Ale zabezpečuju tě, že až to vtevřu, tak ty mi to zavřeš, protože ten kufr je napěchovanej k prasknutí!“ Kupodivu celník Zdenče rozuměl a zavrtěl hlavou, že kufr otevřít nechce. Ale drmolil dál. Zdenču to nevyvedlo z míry a spustila taky: „Tak hele milej zlatej, buď budeš mluvit tak, abych ti rozuměla, nebo se nedomluvíme. Teď už jsem ti fakt nerozuměla ani slovo.“ To zřejmě byla odpověď, kterou chtěl celník slyšet a Zdenču z kontroly propustil.

Postupně jsme kontrolou prošli všichni a byli jsme zde, na Antigui. Antigua se honosí reklamním sloganem, že má 365 nádherných písečných pláží, na každý den jednu. Ač jsme se plážovým radovánkám věnovali, nebylo v naší moci poznat všechny. Ale užili jsme si pláže jak zalidněné, tak naprosto prázdné. Ty jsme měli sami pro sebe.

Ostrov má poměrně dobře rozvinutou dopravní infrastrukturu. Silnice jsou asfaltované, nechybí ani populární kruhové objezdy, semaforey a pořádné dopravní značení.

Hlavním městem je Saint John's. Je to nevelké město, které má přístav s dlouhými moly pro zaoceánské výletní lodě. Jako v Basseterre i zde je přístavní čtvrť úplně jiná oproti zbytku města. Nemá cenu se v přístavu zdržovat, právě připlula loď a je zde hlava na hlavě. Volíme ústupovou cestu k místnímu tržišti. To dýchá tou pravou karibskou atmosférou. Pulsuje tu opravdový život, žádné tretky a rádoby předražené suvenýry. Tržnice je zaměřená na základní potraviny: ryby, maso, ovoce a zeleninu. S Pavlem si přímo z korby dodávky kupujeme kokosový ořech a srkáme z něj osvěžující kokosové mléko, i když naše chuťové pohárky protestují a nechtějí už nikdy více tento typický tropický nápoj.

Tržnici vévodí busta V. C. Birda v nadživotní velikosti. Tento první ministerský předseda nezávislého státu se velmi zasadil o snížení vlivu Britů a díky němu mohla Antigua a Barbuda vyhlásit v roce 1981 nezávislost. Ale jak to tak bývá, po letech se objevily důkazy o jeho zkorumpovanosti, přesto busta v hlavním městě stojí dál.

Na mírném návrší nad přístavem stojí dominanta celého města, která byla vidět i z letadla. Je to anglikánská katedrála Svatého Jana. Svou bělobou září v poledním slunci do dále. Její důstojnou tvář podtrhují dvě kostelní věže. Uvnitř katedrály je příjemný chládek. Vzduch zde líně proudí díky stropním ventilátorům. Celá katedrála je uvnitř obložená dřevem. Interiér stavby připomíná loď.

Ke katedrále je přimknutý hřbitov, který spíše připomíná park. Dojem umocňují i umístěné lavičky, na kterých tráví polední siestu spokojení obyvatelé města. Mezi náhrobky, po cestičkách i plotu se prohánějí ještěrky. Ještěrky jsou různých barev a velikostí. Dokonce tu sleduji jejich potyčky. Neřekl bych, že malá ještěrka může nahnat takový strach. Když se jí jiná ještěrka dostane do teritoria, vzepře se domácí na všech čtyřech nohách, čímž dvojnásobně zvýší svou výšku, postaví se jí lícní laloky a nabere ohromnou rychlost, se kterou nechtěného vetřelce rychle vyprovodí.

Zvon na katedrále odzvonil poledne a my jsme na doporučení Chippiho vstoupili do neobvyklého butiků či snad sekáče.

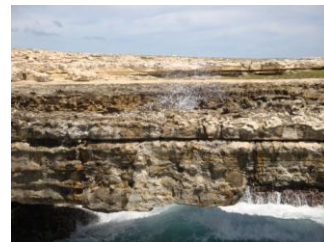
Obchod byl rozdělen na dvě části, v jedné byly hadry, v druhé pár stolečků se židličkami. Zde dělají nejlepší roty na celém ostrově. Rota je chlebová placka, do které je zabalená kari směs zeleniny a vybraného masa, já volil krevetky a neprohloupil jsem.

Nedaleko hlavního města se nachází ruiny pevnosti James, ve kterých je schovaná keška, kterou bez problémů odlovujeme a do tajemství této hry zasvěcujeme Chippiho. I v Seatons Village, tam co má Chippi penzion, se nachází keška. Má ji přímo za domem. Tam byla poeticky schovaná v malé zoo, kde ji střeží opice. Mimo to jsou ve voliérách ještě papoušci a leguáni.

Chippi nám ukázal i další krásy svého ostrova, ať už se jednalo o Devil's Bridge, Betty's Hope či Nelsonovu loděnici.

Devil's Bridge je skalní výběžek na východním pobřeží Antiguy. Jedná se o most, který je rozkročený nad bouřlivými vodami Atlantiku. Podle legendy zde v moři žije ďábel. Pokud mu do vodní propasti hodíš dvě vejce, rozlítí ho to natolik, že ti jedno vymrští zpět. Podle legendy je za bezměsíčných nocí slyšet, jak ďábel skučí.

To se prolíná s druhou legendou, kterou nám Chippi vypráví. Otroci, kterým se povedlo utéct z plantáží, doběhli na tuto východní stranu ostrova a naskákali do moře. Měli utkvělou představu, že doplavou zpátky do své rodné Afriky. Jenže moře je pohltilo a skučení utonulých duší je opět možno za temných nocí slyšet.

Místo opravdu na mě dýchlo temnou atmosférou, cítil jsem takový svíravý pocit kolem srdce. A to už se zde klima trochu vylepšilo, neboť nejlepší haitští šamani vúdú zde prováděli řadu očistných rituálů, ale utrpení tohoto místa nesmyjí ani bouřlivé vody Atlantiku.

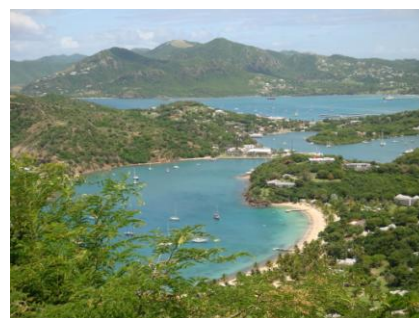

Betty's Hope je v doslovném překladu Bětčina Naděje. Jedná se však o plantážnickou usedlost, kterou dávají dohromady a průběžně tu vzniká muzeum antigujského plantážnictví a výroby cukru.

Povedlo se již plně rekonstruovat mlýn na lisování cukrové třtiny a v jedné zachovalé budově, snad to byla kuchyně, je muzejní instalace.

Nelsonova loděnice je součástí jižního městečka English Harbour. Tento přirozený mořský přístav využili Angličané k vybudování loděnice a přístavu. Antigujská vláda citlivě historické budovy renovuje, však jsou také zapsané na seznam památek UNESCO.

Mladý Horatio Nelson se zde připravoval na svou námořní kariéru. V současné době je to mezi jachtaři nejpopulárnější jachetní kotviště ostrova. Loděnice samotná pochází z roku 1745, ale již v roce 1899 ji britská koruna přestala využívat. Přes šedesát let zde probíhají záchranné práce a život se sem vrátil i díky rozhodnutí zde zachovat přístav.

Nejkrásnější pohled na loděnici je z nedalekých vrcholů, které byly opevněné pevnostmi, aby strážily klid samotného přístavu.

Jeden den jsme si užili robinsonádu. Chippi domluvil se svým kámošem lodní výlet na neobydlený Velký Ptačí ostrov. Tento ostrůvek je rájem mořských ptáků. Kluci s sebou vzali starý chleba, abychom racky nakrmili. Po přistání na malebné pláži jsme se vydali na vrchol ostrůvku, kde se ptáci vyskytovali. Stanuli jsme na vršku, rozhlíželi se po ostrově, když tu kolem ucha mi přeletěl obrovskou rychlostí racek, a hned druhý. Stali jsme se regulárními cíli jejich náletů. Tak Hitchcock ve svém filmu měl naprostou pravdu!

Jejich útočnost se vysvětlila posléze, na zemi se choulilo mládě. Tak jsme kousek poodešli a začali jsme racky krmit. Ti nejdříve nechápali, co se děje. Ale během deseti minut se začali podobat rackům pražským a v letu mistrně chytali kousky chleba.

Během našeho sblížení s racky Chippi nelenil a nachytl pěknou řádku zajímavě barevných ryb. K večeri přišly k chuti. My jsme se však vypravili do moře se šnorchly a sledovali jsme zajímavý barevný život pod vodou. Před masky se nám dostali: koráli, sasanky, hejno sépií a nesčetně ryb. Krásně působily i vznášející se žahavé medúzy. S těmi jsme ovšem neměli potřebu navazovat setkání blízkého druhu.

Druhým z ostrovů je Barbuda. Leží asi 40 kilometrů severně od Antiguy a létá sem pouze jedna letecká společnost dvěma lety denně: ráno a večer. Barbuda oproti Antigui je zapomenutý kout. Díky špatnému spojení s okolním světem, do letadla se denně vejde maximálně čtyřicet pasažérů, zde nenaleznete hotelové komplexy, vyjma jednoho velmi předraženého, a na turisty tento ostrov připravený není.

Přesto nám stál za prozkoumáním. Velký vliv na to měl Tonda, který, když viděl pořad v České televizi o Barbudě, zatoužil se sem podívat. Naštěstí. Barbuda se stala mým miláčkem. Po přiletu jsme zůstali chvíli stát před letištní budovou a najednou jsme tam byli úplně sami.

Prašné uličky Codringtonu, hlavního a jediného města na ostrově, nás přivítaly naprostým tichem. Inu, nedělní ráno. Pomyslel jsem si, že opět zažijeme to, co se nám povedlo zažít před týdnem na Nevisu. Jenže chyba lávky. Díky našim vrozeným orientačním schopnostem jsme se ocitli v přístavu na okraji laguny.

Jedná se o největší lagunu Malých Antil. Rozkládá se přes celé západní pobřeží ostrova. Laguna je poměrně mělká a její poloslaná voda působí dobře na mangrové porosty, ryby a tím i na mořské ptáky. Lagunu zcela opanovaly fregatky. Právě zde se nachází největší kolonie na západní polokouli.

Domluvili jsme se s Džalou, místním domorodcem, že nás za fregatkami sveze svým motorovým člunem. Fregatky jsme nejdřív ucítili, pak uviděli. Jedná se o charakteristický ptačí pach. Na mangrovech se nacházelo mnoho ptáků, to byla mláďata, která ještě neuměla létat. Nad nimi kroužili rodiče, kteří je krmili rybami. Fregatky se hlavně živí létavými rybami, neboť se jim nesmí namočit křídla. Je to zvláštní, ale fregatka je jeden z mála mořských ptáků, který nemá smáčivé peří. A pokud je nedostatek létavých ryb, což v laguně nehrozí, donutí jiné mořské ptáky útočnými manévry upustit ulovenou rybu, kterou akrobatickými kousky v letu zachytí, a tak získají kořist. Jsou to vlastně ptačí mořští piráti.

V družném hovoru s Džalou o fregatkách jsme se dostali i na humry. Džala, místní patriot, tvrdil, že humři z laguny jsou nejlepší na světě, dokonce Fidel Castro si je odtud nechává vozit. Slovo dalo slovo a Džala nás vzal na písčnou kosu, oddělující lagunu od moře. Na pláži má svůj malý stánek. Krásnější místo jsem v celém Karibiku nepoznal.

Zatímco jsme lenošili na pláži a užívali si teplého moře, vyjma Davida, ten si vzpomněl na svá dětská léta strávená na Rujáně a z písku vymodeloval nádherné Hradčany, Džala nám slíbil, že připraví lukulské hody. Snad se mu podaří humry nachytat.

Po hodině se Džala ze stánku ozval a zval nás na oběd. Zelenina, rýže, pivo, nealko, ale humr nikde. Jen jako dezert byla připravená rozkrájená papája. Zřejmě lov humrů je náročný a vždy se nezdaří. Snažím se zastříť své zklamání, ale zřejmě se mi to nepovedlo, protože Džala na mne mrkne a vytahuje mísu voňavých napuštěných humrů. Lov byl natolik úspěšný, že každý z nás obdrží tři poloviny humra. Musím dát Džalovi za pravdu, humři z laguny jsou sice menší, ale jejich maso je jemné a lahodné.

Džala z našeho apetitu má neskrývanou radost a děkuje nám, že jsme mu nádherně zpříjemnili neděli. Ale to je vzájemné. Měli jsme na Džalu velké štěstí. Když jsme mu sdělili, jaké úmysly ještě máme, byl nadšený. A za velmi skromný obnos se rozhodl, že nás po Barbudě provede.

Po výborném obědě jsme se vrátili lodí přes lagunu zpět do Codringtonu, kde měl Džala svůj terénní automobil, kterým nás vzal na východní pobřeží, kde se nacházejí jeskyně.

Jeskyně se nacházejí v místní vrchovině, která má svůj nejvyšší bod 62 metry nad mořem. Skrz jeskyni se dalo vylézt na strmý břeh nad Atlantikem. Toto místo skýtalo zajímavé pohledy. Hlavně dole pod námi bylo mnoho zaparkovaných aut, mnoho na karibské

poměry, a u nich postavené stany. Džala nám objasnil, že toto místo je oblíbeným místem nedělních pikniků místních.

A na závěr jsme si nechali skutečnou lahůdku. Místní koňské dostihy. Dostihová dráha se nachází nedaleko letiště. Uvítala nás místní výběrčí vstupního poplatku a ukázala směrem k tribuně, abychom měli dobrý výhled. Jelikož jsme byli mezi prvními, povedlo se nám zabrat skoro celou tribunu. A jak to na správných dostizích chodí, nechyběly ani občerstvovací stánky. Během dalších dvou hodin se závodistiště slušně zaplnilo. A jediné co nám chybělo, byly koně. To však už ze stájí žokejové vyvedli první dostihový pár. A první dostih se běžel pouze na půl oválu. Přesto nám to nezabránilo v tom, abychom mohutně nefandili. Div, že tribuna zůstala po našem fandění stát.

Vítěz zvítězil o půl koňské délky. To však již byl odstartován druhý dostih, zřejmě hlavní, neboť pár dalších koní již závodil na celém oválu. Tentokrát vítěz vyhrál aspoň o dvacet koňských délek.

Třebaže dostihy ještě neskončily, museli jsme pomýšlet na návrat. Slunce se opět klonilo k obzoru a z důvodu nízké frekvence letů jsme si nemohli dovolit letadlo zmeškat. Před letištní budovou jsme se rozloučili s Džalou a ubezpečili se, že barbudská neděle byla nádherným osvěžením pro obě strany.

Na zdejším letišti žádná bezpečnostní opatření neprobíhala, tak jsme jen ukázali letenky a byli vpuštěni do letištního prostoru. Dychtivě jsme očekávali přílet letadla. Měli jsme v úmyslu si přilétající letadlo nafotit, ale naneštěstí se na přílet připravovala i ostraha letiště a zástupce policejního sboru. Policistů na celé Barbudě je pět. Když policista viděl kameramanský zájem Zdeničky, vyšvihl jí parádní pochod i s přešlapem na místě.

To však už nás, fotografy, vybidla ostraha letiště, abychom fotili letadlo, neboť právě přistává. Tak jsme mohli pořídit legální fotografie ze strategického barbudského letiště na přímou výzvu letištního personálu. Nastoupili jsme do letadla, piloti nás jen požádali, abychom je nefotili s bleskem, neboť záblesky by jim stěžovaly řízení letadla. To bylo úžasné, kokpit letadla byl od kabiny oddělen pouze dveřním prostorem bez dveří. Poprvé jsem mohl z první řady sledovat, jak se letadlo pilotuje. No jak jsem se zmínil výše, Barbuda pro mne byla opravdovým milým překvapením a moc rád na tu nádhernou neděli vzpomínám.

Známky na pohledy do Evropy byly nejlevnější ze všech. Stály pouhých 90 východokaribských centů, což jsou 33 americké centy. Pohlednice dorazily za 16 dní.

Britské Panenské ostrovy

Dalším souostrovím, na které přilétáme, jsou Panenské ostrovy. Panenské ostrovy jsou rozdělené na dva státní útvary: Britské Panenské ostrovy a Americké Panenské ostrovy. Už podle názvů je jasné, komu tato území patří: Spojenému království a Spojeným státům americkým.

Naplánovali jsme pobyt na Britských Panenských ostrovech s tím, že si uděláme jednodenní výlet na Americké Panenské ostrovy. Už v Praze si většina z nás musela udělat další nový pas s biometrickými údaji, abychom mohli na americké území vstoupit bez zařizování víz. Tonča měla výhodu, že její pas už biometrické údaje obsahoval a Zdenča z předchozích cest měla dosud platné americké vízum.

Britské jsme si vybrali hlavně z důvodu strachu z americké imigrační kontroly, která bez udání důvodů vás nemusí na území vpustit. Tímto jsou Američané proslulí, ačkoliv toto právo mají všechny imigrační kontroly světa.

Panenské ostrovy jsou geograficky blíže k Portoriku než ke zbytku ostrovům Malých Antil. Let trval přiměřeně dlouho a my jsme pod sebou zahlédli ranvej se stožárem, na kterém vlála vlajka Britských Panenských ostrovů.

Uvítání bylo nádherné. Vstupní brána letištní budovy byla vyzdobená nápisem Vítejte! Před samotným vstupem jsme dostali na uvítanou džus. Podle imigračních listin bych řekl, že si zde turistů považují, a to nejen kvůli celosvětové ekonomické krizi. V dotazníku se nás ptali, proč jsme si k pobytu vybrali právě je a při odletu nás žádají o vyplnění spokojenosti se službami turistickými, dopravními, kulturními a v neposlední řadě i se službami imigračních úředníků.

Vstoupili jsme do budovy, kde se tvořily tři fronty: návštěvníci, rezidenti, domácí. Většina z nás stojí ve frontě návštěvnícké. Ta postupuje velmi pomalu. Nějaká malá oběžná úřednice černé pleti tu kontrolu provádí důkladně. Když na řadu přijde Martin, fronta se zadrhne úplně. Paní úřednice pomalým krokem odkráčí do kanceláře. Po deseti minutách se opět vynoří a zahlásí: „Občané České republiky se všichni dostaví ke mně do kanceláře.“ Poslušně vystupujeme z řady a následujeme ji.

První, co nám sdělí, že se mezi sebou nebudeme bavit česky a pouze jeden z nás bude všem tlumočit její anglická slova. Pokud budeme chtít něco říct, tak pouze anglicky. Když se Tonda ohradí, přijde i o možnost mluvit anglicky.

Paní Penny Donovanová je šéfkou místních imigračních a vybírá si od nás pasy. Aniž by podala slůvko vysvětlení. Na náš dotaz: „Co se stalo?“ Odvěti: „Toto je naprosto normální celní a pasová kontrola. Nebo si snad myslíte, že si vy, Evropané, budete rajzovat po Karibiku, jak se vám umane?!“

A jéje, jde do tuhého. Takže dalším krokem bylo to, že postupně jsme museli kolegům vybalit kufry a prokázat se dostatečnou hotovostí. Když jsme se ptali jich, s nimi se mluvit dalo, co jsme provedli. Netušili. Jen nám vysvětlili, že kdyby to bylo na nich, pustili by nás, ale oni mají o frčku míň a ona je tu šéfová.

Po celní prohlídce jsem si myslel, že nás bude čekat ještě důkladná osobní prohlídka, ta se ale naštěstí nekonala. Podřízení jí podali hlášení, že jsme naprosto v pořádku a že máme i zamluvené ubytování, auto, potápění a i naše finanční situace je v pořádku. To paní Donovanové neudělalo radost. Nepomohlo ani to, že máme elektronický souhlas od Spojených států amerických k cestě k nim.

Po pěti hodinách, kdy jsme byli zadrženi, si stačila po telefonu vyřídit opravu převodovky u svého auta, a nám s ledovým klidem sdělit: „Mám u vás nějaké nesrovnalosti, a proto rozhoduji, že vás na území Britských Panenských ostrovů nepustím.“

„Jaké nesrovnalosti máte na mysli?“

„Nerozumíte snad? To vám to mám zopakovat?!“

Nemusí, je nám všelijak, spíš schlíple. Itinerář dostal trhlinu. Aspoň, že budeme deportováni na Svatého Martina. Jenže letadlo přiletí až na večer, takže na Svatém Martinovi budeme horko těžko na noc shánět ubytování. Ještě že není sezóna a ubytovací kapacity jsou volné. Dovolila nám zrušit rezervaci hotelu, potápění a auta. Dokonce nám zajistila pozdní oběd. Když však chtěla, abychom jídlo zaplatili, trvali jsme na svém. Jsme vaši zajatci, platit nic nebudeme.

Dopolední služba skončila a paní Donovanovou vystřídal její kolega, který na naše dotazy odvětil, že jsme si to měli vyříkat s jeho kolegyní a že on má pouze za úkol nás posadit do letadla.

Letadlo přiletělo a my jako VIP klienti jsme nastoupili úplně první. Let probíhal v klidu, ale pasy jsme stále neměli, neboť imigrační úředník je předal letušce. Ta je na Svatém Martinovi předala imigračním úředníkům. Ti se velice podivili, že Britské Panenské ostrovy nevpustili na své území občany České republiky. Ač jsme se paní Donovanové snažili vysvětlit, že jsme občané ČR, pořád o nás mluvila jako o občanech Československa.

Další ráno pro nás bylo to, že na Svatém Martinovi nás přijmout nemohou, neboť jsme na Britské Panenské ostrovy přiletěli z Antiguy a musíme tedy doputovat až tam. No to je skvělé, takže itinerář úplně rozhozený a na Antigui budeme úplně za tmy. Naštěstí se nás na Antigui opět ujal Chippi a nechal nás bydlet u něj. Itinerář jsme naštěstí navázali za čtyři dny na Svatém Martinovi, kam jsme měli přiletět z Britských Panenských ostrovů.

Nakonec vše dobře dopadlo, stížnost na chování paní Donovanové jsme podali, a tak jedinou finanční ztrátou byly zpáteční trajektěnky mezi Panenskými ostrovy, které jsme měli objednané a zaplacené.

Poštovní styk jsme mezi Britskými Panenskými ostrovy a Českou republikou z výše popsaných důvodů nezajistili.

Saba

Po nepříjemnosti, kterou jsme zažili na Britských Panenských ostrovech, nás čekal nejmenší ostrov, který jsme během expedice Malé Antily 2009 navštívili. Saba se svými třinácti kilometry čtverečními náleží do Nizozemských Antil. Jak jsem se již zmiňoval u Svatého Martina, toto státní uskupení už nemělo existovat. Sabu čeká v budoucnosti přímé začlenění do Nizozemska. Nizozemsko-antilské zlaté zde ale oproti Svatému Martinovi plní funkci oběživa. Předpokládám, že po připojení k Nizozemsku se Saba stane součástí evrozóny.

Jistou kuriozitou je to, že na Sabě se nachází nejvyšší bod Nizozemského království, tím je Mount Scenery s 877 metry nad mořem.

Na Sabu jsme pluli lodí ze Svatého Martina. Plavba trvala dvě hodiny a během ní jsme pozorovali rychlý tropický soumrak. Dopluhli jsme téměř za tmy. Ač se jednalo o plavbu v rámci jednoho území, stejně nás v přístavu přivítalo policejní auto a policista vybaven papíry s našimi jmény nám uděloval vstupní razítka do pasu na přední kapotě svého terénního služebního vozidla. Proč zde většina aut je vybavena náhonem na všechna čtyři kola, jsme poznali posléze. Saba je hornatý ostrov, a ač jsme po něm dosti nachodili, přísahal bych, že cesty tu jsou pouze do kopce. Tudíž se jedná o výborný ostrov pro pěší túry.

Po celém ostrově vede jediná silnice, která se i jmenuje Silnice. Vede od přístavu k letišti a spojuje všechna městečka Saby. Do první poloviny minulého století byly na Sabě pouze stezky, neboť všichni byli přesvědčeni o tom, že na Sabě se nemůže vybudovat silnice. To však jeden Saban, Joseph Lambert Hassell, začal uvažovat jinak, vystudoval dálkově techniku a Silnici navrhl. Roku 1943 byla dána do užívání a slouží dodnes.

Ostrov disponuje další dopravní kuriozitou. Nachází se zde nejkratší ranvej světa, a tak bylo nabíledni, že když jsme na ostrov připluli, musíme ho opustit letecky. Piloti, kteří na Sabě přistávají, jsou speciálně na tuto ranvej školeni. Dříve, před rokem 1959, zde mohly na moři přistávat pouze hydroplány.

Než byl vybudovaný námořní přístav a Silnice, museli z lodí vše vynosit po neskutečně prudkém úzkém schodišti, které ústí v hlavním městě Bottomu. Když jsem schody spatřil, pochopil jsem, proč se jim oficiálně přezdívá Žebřík. Když nizozemská královna Beatrix navštívila svůj ostrov, dokázala, že je správnou panovnicí, neboť na ostrov vystoupala po Žebříku.

Saba díky svému sopečnému původu nabízí pestré škálu biotopů. Od strmých kamenných útesů přes travnaté louky a svahy s nízkou vegetací až k vrcholům kopců s deštnými pralesy a nakonec k horskému mlžnému pralesu, který pokrývá nejvyšší horu.

Projít během dne všechna pásma byla pro mne neskutečná výzva. Ráno, kdy je ještě teplota nízká, jsem se vypravil po udržované a dobře značené stezce na vrchol. Kousek kůže a ani jedna nitka nebyla na mně suchá. Cítil jsem se jako výborná konzerva: Honza ve vlastním potu. Ale ten pocit, kdy po hodině stanete na nejvyšším bodu a kolem vás je pouze oblačná neprostupná clona, která na krátké okamžiky poodhrne své suknice a ukáže vám krásy, které

vás obklopují; ten pocit se ničemu nevyrovná. Všude ticho, cítíte a jasně slyšíte pouze tlukot svého srdce a čekáte, kdy opět zavane mořský vítr a převalí cáry mlhy, abyste se mohli pokochat bizarními pohledy na mlžný prales, ze kterého sem tam trčí rozmanité větve stromů a na nich vlající lišejníky a mechy.

A po každém výstupu následuje sestup. Musel jsem do městečka Windwardside, kde se nachází turistická kancelář, která vydává certifikát o pokoření se hoře. V turistickém kiosku byla paní, která mluvila výbornou angličtinou a dokonce před třemi lety navštívila mou rodnou Prahu. V družném hovoru o Sabě a Praze jsme strávili milé chvílky.

Co se týká skladby obyvatel, Saba je si hodně podobná se Svatým Bartolomějem a naopak tyto dva ostrovy jsou různé od zbytku Malých Antil. Na Sabě v drtivé většině převládá obyvatelstvo evropského původu.

Cestou do Windwardside jsem minul deštný prales a setkal jsem se s ostatními. Připojil jsem se k nim, abychom z deštného pralesa sestoupili přes travnatou louku až k samému mořskému pobřeží. Záliv Spring Bay oplývá kamenitou pláží. Nejsou to žádné oblázky, ale jedná se o obrovské šutráky. Takže během hodinky jsem prošel pět biotopů, zažil maximální převýšení na Sabě a z vlhkého vedra na vrcholu jsem sestoupil do suchého parna v zálivu.

Přestože mě večer celé tělo bolelo, nesnesitelně mě píchalo v levém koleně, potvrdilo se mi, že vše je závislé na psychice a hlavně duchu. Pokud duch je silný a spokojený, což ten den musel být, přenesete vás i přes fyzické bolesti a utrpení. Třebaže to na mně není vidět, mám rád pěší túry a těch si na Sabě užijete dosyta.

Ohledně bydlení musím zmínit, že jsme si vybrali ekologické chatky uprostřed pralesa. To mělo svou velkou výhodu. Sprchovali jsme se na zápraží uprostřed pralesa, ráno vás budily trylky ptáků a na túry bylo položení Ecolodge vynikající. Nevýhody to mělo v tom, že v chatkách nebyl proud, klimatizace, teplá voda. Svícení svíčkami může být romantické, uléhat každý večer do vlhké postele je zpestřující zážitek, ale ta studená voda na sprchování je k vydržení pouze do minuty. Však ekologické nařízení nám prikazovalo vodou neplýtvat.

I když jsem do poslední chvíle brblal, že chci radši do hotelu, musím přiznat, že Ecolodge byla výborná volba a k Sabě si prostě jiné ubytování neumím ani představit. Toto mé přesvědčení ještě umocnilo ráno, kdy zmizel i stále přítomný mořský opar a z moře se vyloupily sousední ostrovy. V jedné linii jsme viděli: Svatého Eustacha, Svatého Kryštofa a Nevis. Karibskou pohodu umocňovala houpací síť, která byla uchycená na verandě každé chatky.

Díky tomuto všemu jsem úplně zapomněl na hrůzostrašný příjezd. To nás na konci silnice vysadil řidič taxíku, zeptal se, zda máme baterky, rukou ukázal do pralesa a pravil: „Tímto směrem a během čtvrt hodinky bude v areálu Ecolodge. Hodně štěstí!“ To bylo poprvé, co mě rozesmutila vzdalující se červená světélka.

Saba se nám vydala cele, neboť i my jsme si při tomto pobytu sáhli do svých rezerv a bylo to nádherné!

Na místní jediné poště neměli známky v požadované nominální hodnotě, a tak jsme byli nuceni lepit dvě známky po 0,87 florinech, což nám poštovné prodražilo o desetník; v přepočtu 98 amerických centů. Pohledy dorazily za 23 dny.

Svatý Eustach

Svatý Eustach je jedním z pěti ostrovů Nizozemských Antil. Po rozpadu by se měl stát obdobně jako Saba integrální součástí Nizozemska. I zde je živou měnou nizozemskoantilský zlatý. Třebaže jsme na Svatého Eustacha letěli ze Saby přes Svatého Martina, podrobili jsme se po přeletu pasové kontrole a naše pasy zdobí i razítko ze Zlaté Skály, jak se Svatému Eustachovi také přezdívá. Můžete se také setkat s nizozemským názvem Sint Eustatius či zkrácenou verzí Statia.

Přilet na Svatého Eustacha byl poněkud rozpačitý a nebezpečný. Rozpačitý byl z toho důvodu, že letecká společnost nějak z letu vyšachovala Davida a Tonda. Ti skončili na Svatém Martinovi a čekali do večerních hodin, než se našlo v letadle místo. Nebezpečí jsme zažili v letadle před přistáním. Na ostrově nedaleko letiště je rafinerie ropy a zrovna nad rafinerií nás chytly turbulence. Piloti jsou však mistři kniplu a my lehce dosedli na přistávací plochu.

Hlavní město ostrova, Oranjestad, se skládá z Horního a Dolního Města. Jak názvy naznačují, v Dolním Městě se nachází námořní přístav. Výletní zaoceánské lodě sem však nepřiplouvají. Jinak v Dolním Městě, což je úzký pás pobřeží, se nachází jeden hotel a pár budov. Těžištěm Oranjestadu je Horní Město. Zde, na skalním útesu, se nacházejí vládní budovy, kostely, obchody, restaurace a hlavně pevnost Fort Oranje.

Pevnost není tak mohutná jako na Brimstone Hill. Je však daleko upravenější a v malých posádkových domcích se nachází turistické informační středisko. Pohlednice v něm sice nemají, ale velmi milý zaměstnanec se s námi dal do hovoru a v krátkosti, asi půl hodinky, nám nastínil výbornou angličtinou historický přehled ostrova. Mně věnoval celou složku o Svatém Eustachovi, včetně propagačního CD. Poradil mi, kde seženeme pohledy a doporučil nám výšlap na dominantu ostrova – na Quill.

Pod Quillem jsme měli nádherný resort opět sami pro sebe. Sice tu nebyl přístup k moři, ale bazén do tvaru písmene L s nočním osvětlením nám k naprostému oddechu plně dostačoval. Abychom se mohli po ostrově, kde neexistuje hromadná doprava lépe pohybovat, byl ke každé chatce zapůjčen automobil. Jaká úleva zase řídit normálně. Jen ty uličky hlavního města by mohly být širší.

Ráno jsme se tedy vypravili na doporučovanou túru na Quill. Quill je vyhaslá sopka, která disponuje hlubokým kráterem, který je zarostlý tropickým pralesem. Nejvyšší vrchol Quillu je Mazinga a nachází se v nadmořské výšce 600 metrů. Auty jsme dojeli k úpatí vrcholu, pak už nás čekala dobře značená cesta na okraj kráteru.

Na začátku cesty nás informovala cedule o fauně a floře a na mapě jsme si mohli prohlédnout všechny značené trasy. Rozhodli jsme se pro tři trasy: Quill, Crater a Mazinga. Quill nás vyvedl lesem až na okraj kráteru. Cestou jsme potkali kraby poustevníky, kteří si s sebou tahají ulity, které využívají jako útočiště. Nevěřili byste, jakou sílu mají v nohách. Když jsem si je prohlížel, držel jsem je za ulitu. Krabi však svému anglickému názvu – voják, nejsou nic dlužni. Jejich bojovnost se projevila záhy. Ve vzduchu se jim nelíbilo, a tak postupně vystrčili z ulity klepeta, pak nohy a nakonec oči. A jejich

škrábání na mou pokožku působilo jak škrábání od kočky. Jednu výhodu oproti kočkám mají, nesekají.

Dalším hojným zástupcem fauny byly všudypřítomné ještěrky. Ty rychlostí blesku zdrhaly z cesty. Slibované ptáky a hady jsme celou dobu, co jsme se statečně škrábali na okraj kráteru, nepotkali.

Po potřebném oddechu jsme začali sestup do nitra kráteru. Bohužel nás v tu chvíli dohonil nějaký organizovaný školní výlet. Tak bylo po klidu i romantice. Naštěstí brzy zase zmizel a my jsme měli kráter vyhaslé sopky sami pro sebe. Na dně kráteru se nacházejí tropické stromy, liány i orchideje. Nemusím snad podotýkat, že vzdušná vlhkost byla díky našemu znoji o nějaké to procento nasycenější. Jenže po túrách na Sabě jsme již byli dostatečně aklimatizovaní.

Zdenča byla tropickou botanickou zahradou natolik uchvácená, že se jí z kráteru vůbec nechtělo. Ale mám dojem, že celé skupině se tento výlet líbil. Když jsme po nějaké době začali zase stoupat z kráteru stejnou cestou, zaregistrovaly mé oči zvláštní pohyb. Pohyb, se kterým jsem se do té doby v Karibiku neseťkal. Přes cestu se plazil had. Jeho tělo bylo štíhlé, asi metr dlouhé, hlavičku měl do trojúhelníku a přes celé tělo se táhla zřetelná černá klikatá čára. Krve by se ve mně nedořezal.

Hlavou mi sice proletělo uklidňující hlášení, které jsem měl načtené z průvodců: *Na ostrovech Malých Antil se nenacházejí jedovatí hadi. Všichni plazi jsou lidem neškodní.* Moje nervová soustava však tato hlášení nechtěla přijmout a dále vyhodnocovala oční vjem: *Pozor! Pozor! Had! Má černou klikatou čáru, je to zmije! Pozor, pozor!*

Jediné, co jsem racionálně zvládl, bylo přivolat Zdenču s kamerou. Had nakonec pochopil, že jediné, co opravdu chceme, je, aby rychle zmizel z cesty. A naštěstí nám v tomto vyšel vstříc. Při výstupu a sestupu na Mazingu jsem měl ještě šestkrát možnost potkat stejné druhy hadů. Vždy to bylo s úlekem na mé straně a líným odplazením na straně hada.

Nevím, jestli se ve mně projevil archaický pud lovce nebo roky strávené v turisticko-přírodovědeckém oddíle, ale bezpečně jsem začal rozeznávat pohyb ještěrky, kraba a hada. Tak k žádnému blízkému setkání s hadem nedošlo.

Po výstupu z kráteru jsme se rozdělili na tři skupinky. Martin s Tončou zamířili rovnou k autu a odjeli lenožit k bazénu. Zdenča se na výstup necítila, tak zvolila panoramatickou cestu do Oranjestadu a my zbylí: David, Pavel, Tonda a já jsme podnikli výstup na vrchol. Oproti Mount Scenery na Sabě byla cesta pozvolnější, ale v závěru došlo na lezení po skále s pomocí tam instalovaných lan, ale vrchol jsme dobyli, ač jsme přitom málem vybili všechnu svou energii.

Při návratu autem do resortu si David všiml, že máme za stěračem vzkaz od Zdenči, abychom ji v hlavním městě vyzvedli. Tonda a Pavel zůstali v resortu a my s Davidem jsme jeli pro Zdenču do Oranjestadu. Když už jsme se se Zdenčou šťastně setkali v restauraci, společně jsme poobědvali. Nakonec jsme se všichni sešli u bazénu a nabírali síly na další přelet. Pak už jsme se rozloučili se Scotiem, který spravoval nádherný resort. Byl výborný pohodový správce. Věřil nám natolik, že nám všem otevřel na baru účty a my si jen dělali čárky. A když jsme si s ním domlouvali navrácení aut, řekl nám, že si máme odvézt kufry na letiště, tam zaparkovat, auto nechat odemčené a klíčky dát za sluneční stínítko.

I na Svatém Eustachovi jsme našli poštu, známky měli stejné jako na Svatém Martinovi. Tudíž za známku jsme zaplatili 1,64 nizozemskoantilského zlatého. Pohledy doputovaly do Prahy za 20 dní.

Anguilla

Poslední ostrov našeho karibského putování. Nachází se 22 kilometry severně od Svatého Martina. Anguilla je britským zámořským územím a celkem oprávněně jsme se obávali, jak se k nám imigrační kontrola zachová. Z Britských Panenských ostrovů jsme si v pasu žádné razítko *Nežádoucí* neodvezli, ale obava byla značná. Na Anguille se platí oficiálně východokaribskými dolary, ale v obchodním styku začíná převládat dolar americký, který je druhým oběživem na ostrově.

Na ostrov jsme připluli trajektem ze Svatého Martina. Mezi Blowing Pointem a Marigotem jezdí trajekty co čtvrt hodinu. Na imigračním po nás chtěli pouze vyplnit chřipkový dotazník a vidět pas. Po ujištění, že podnikáme pouze jednodenní výlet, jsme byli bez problémů vpuštěni do země. Měl jsem takovou radost, že jsem celníkům zapomněl odevzdat chřipkový formulář.

Na pobyt jsme si pronajali luxusní limuzínu. Sedadla v kůži, dřevěné obložení a výborná klimatizace byly v ceně. Nemluvný taxikář, který se podívoval našim požadavkům a nechápal naše jednání, byl v ceně taktéž. Nejdříve nám vysvětlil, že musíme jet na pláž koupat se a že Davidovo přání navštívit hlavní město je holý nesmysl, protože Anguilla hlavní město nemá. Jak jsme později zjistili, měl pravdu. The Valley je shluk budov, ale o urbanistickém celku se hovořit nedá.

Takže jsme si vychutnali luxusní resort s prvotřídně upravovanou pláží, kde komando beach boyů uhrabe za vámi šlápoty, aby dojem neposkvřené pláže nebyl narušený. Však jsme také se Zdeničkou za lehátka a slunečník zaplatili 50 USD. Tonda poznamenal při návštěvě toalety: „Jů, tady to vypadá jak u nás v obýváku!“ Ano, velmi vkusně a decentně provedené záchody o zhruba 25 metrech čtverečních. Na první pohled opravdu nebylo možné mísy postřehnout.

Řidiče jsme nakonec přemluvili, poté co nám olivřeovaný pán z resortu rozvinul k limuzíně červený koberec a otevřel dveře, aby nás zavezl na poštu. Cestou jsme žasli, v jakém kontrastu jsou přímořská letoviška se zbytkem ostrova. Anguilla je plochý vysušený kus země, na kterém se daří pouze lidem, kozám a trnitým keřům.

Nachýlil se čas oběda a řidič nás po slovní domluvě zavezl do celkem slušné restaurace, kde jsme královsky poobědvali. Potřebovali jsme se zbavit posledních mincí a bankovek východokaribských centů a dolarů. Po zaplacení nám zbyla spousta hliníkového smetí. Dokonce ani obsluha formou spropitného to nechtěla. Jednocentové, dvoucentové a pětcentové mince vůbec neznala. Máme alespoň suvenýry nebo mince napříště.

Po výborném pozdním obědě jsme si přivolali limuzínu a nechali se odvézt zpět do přístavu. Anguilla oplývá pouze luxusními resorty a jednodenní výlet s koupáním na pláži je maximum, co se zde dá dělat. Anguilla neoplývá význačnými památkami, nákupními středisky a přírodními rozmanitostmi.

Na poště zaplatíte za známku na pohled do Evropy 1,90 ECD, což je 70 amerických centů. Pohled domů dorazil za 16 dní.